

Kh 24.4.2006
Kv 22.5.2006

LIITE 13/06
LIITE 14/06

ILOMANTSIN KUNNAN ELINKEINOPOLIITTINEN OHJELMA

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
1. Nykytilan kuvaus_____	3
2. Kunnan tehtävä elinkeinopolitiikan edistäjänä_____	4
2.1 Elinkeinopoliittinen tavoite_____	4
2.2 Elinkeinopoliittinen toiminta-ajatus_____	5
3. Elinkeinopolitiikan toimintaperiaatteet ja lähtökohdat_____	5
3.1 Yleistä_____	5
3.2 Keskeiset toimialat_____	6
4. Elinkeinopolitiikan toteuttaminen_____	7
4.1 Yhteistyö ja verkottuminen_____	7
4.2 Elinkeinoelämän kehittäminen_____	8
4.3 Elinkeinopolitiikan resurssit_____	9
4.4 Elinkeinotuet_____	10

ILOMANTSIN KUNNAN ELINKEINOPOLIITTINEN OHJELMA

Elinkeinopolitiikan tavoitteena on luoda yrittämiselle kunnassa mahdollisimman hyvät olosuhteet. Tuloksena saavutetaan menestyvä yritystoiminta ja kunnan vahva talous sekä toimiva palvelujärjestelmä. Yrityksille ja niiden työntekijöille on tärkeitä, että kunnalliset peruspalvelut, liikenne- ja kunnallistekniset asiat sekä kuntatalous ovat hyvässä kunnossa. Myös asumisen viihtyvyys, koulutuspalvelut sekä harrastus- ja vapaa-ajanmahdollisuudet ovat avainasemassa. Yrityksille on tärkeitä, miten kunta panostaa elinkeinotyöhön ja miten kunnassa elinkeinoasioita käsitellään. Yrityksystävällisyyttä mitataan myös kunnan päätöksenteon laadulla, nopeudella ja avoimuudella.

Kunta kohtaa yrittäjän ja elinkeinoelämän kaikilla eri kunnallishallinnon sektoreilla. Kunnanhallitus johtaa kunnan elinkeinopolitiikkaa, myös jokainen viranhaltija ja luottamuselin vastaa osaltaan elinkeinopolitiikan toteuttamisesta.

1. Nykytilan kuvaus

Kunta sijaitsee Itä-Suomen läänissä ja kuuluu Joensuun seutukuntaan. Kunnan pinta-ala on 3.172 km², josta vesistöä 402 km². Yhteistä rajaa Venäjän kanssa on noin 100 km, joten kunnasta löytyy kaksi rajanylityspaikkaa lähinnä puun kuljetusta varten, Haapovaara ja Leminaho. Joensuuhun matkaa kuntakeskuksesta on 74 km ja Helsinkiin 510 km. Lähin henkilöliikenteen rautatieasema on Joensuussa ja lähin lentoasema Joensuun lentokenttä 84 km:n päässä. Tavaraliikenteeseen käytettävä junarata lähtee Ilomantsista Joensuuhun.

Kunnan työttömyysprosentti on viime vuosina vaihdellut 20 %:n molemmin puolin. Työnhakijoiden joukossa on enimmäkseen teolliseen työhön tottunutta työvoimaa ja palvelualojen osaajia.

Kunnan asukasluku vuosien 2005-2006 vaihteessa oli noin 6.400 asukasta, mutta vähenee noin reilun sadan hengen vuosivauhtia. Kunnan keskustaajamassa asuu yli puolet kunnan väestöstä. Kuntalaisista alle 15-vuotiaita on noin 13 %, 15-64-vuotiaita noin 61 % ja 65– -vuotiaita noin 26 %. Asukasluvun alenemisen hidastumiseen panostetaan laadukkaalla ja aktiivisella kunnan elinkeinopolitiikalla.

Ilomantsin kunnan elinkeinorakenne jakaantuu toimialoittain seuraavasti:

maa- ja metsätalous	13 %
jalostus	20 %
palvelut	64 %
muut	3 %.

Viimevuosina maa- ja metsätalouden työpaikat ovat vähentyneet voimakkaasti ja palvelusektorin työpaikkojen osuus on kasvanut. Tulevaisuuden haasteena on jalostustyöpaikkojen määrän kasvattaminen yritysten laajentamisen ja uuden yritystoiminnan sijoittumisen myötä. Haasteena on myös palvelualojen työpaikkojen lisääminen mm. matkailuelinkeinojen ja hoiva-alojen työpaikkojen lisääntymisen myötä.

Kunta kuuluu muun Itä-Suomen tavoin EU:n Tavoite 1 –tukialuevyöhykkeeseen. Kunnassa on menossa monia kehittämishankkeita, niin yritystoiminnassa kuin palvelusektorilla.

Kunnan vahvuuksia ovat selkeät vuodenaajat, luonnonrikkaudet ja –antimet, puhdas ja hiljainen luonto, erämaan rauha, ekumenia, omaleimaiset kylät, ammatillinen osaaminen ja työvoiman sitoutuminen, sekä karjalaisuus ja Runon ja Rajan tie, joiden hyödyntämistä mm. matkailussa on tehostettava.

Maatalousyrittäjiä on EU- ja kansallisten tukijärjestelmien piirissä yhteensä noin 120 maatilaa, joista maitotiloja on noin 45 kpl. Nämä tilat tuottivat maitoa v. 2004 n. 3,6 milj.littraa eli tilaa kohti noin 82.000 litraa. EU- ja kansallisia maataloustukia maksettiin vuonna 2004 yhteensä noin 1,46 milj.euroa. Ilomantsilaisilla maatiloilla on yhteensä peltoa 2.380 hehtaaria. Pääosa peltoalasta on nurmiviljelytuotannossa, sillä viljan viljely on voimakkaasti vähentynyt EU:n myötä. Ilomantsi on tunnettu marjanviljelypitäjä, sillä meidän noin 40 marjanviljelytilalla on yhteensä noin 250 marjahehtaaria. Eniten viljellään mustaherkkaa (160 ha).

Maatiloilla on lisäksi yhä kasvavassa määrin sivu- ja liitännäiselinkeinotoimintaa, vahvimpana koneurakointi ja maatilamatkailu.

2. Kunnan tehtävä elinkeinopolitiikan edistäjänä

2.1 Elinkeinopoliittinen tavoite

Ilomantsin kunta toimii tiiviissä yhteistyössä Joensuun seutukunnan kanssa ja muodostaa yhtenäisen toisiinsa verkottuneen yritystoimintakentän. Alue muodostaa yhtenäisen työssäkäyntialueen, jonka vetovoima riittää kiinnostamaan osajia tulla tekemään työtä alueen menestyvissä yrityksissä.

Kunnassa on paikalliseen yritystoimintaan perustuva kehittyvä ja monipuolinen yritystoiminta, sekä hyvä yritysilmapiiri päättäjien ja yrittäjien kesken. Kunta tunnetaan mm. laadukkaista matkailupalveluistaan, jotka perustuvat karjalaisuuteen, karjalaisen perinteen arvostukseen, ortodoksisuuteen, taitoon elää luonnollisesti luonnossa, itärajan läheisyyteen ja keskinäiseen luottamukseen matkailun merkittävyyden lisäämiseksi.

2.2 Elinkeinopoliittinen toiminta-ajatus

Kunta edistää yritystoimintaa hyvällä yhdyskuntarakentamisella ja tukipalveluilla, sekä huolehtii yritysten toimintaedellytyksistä.

Osaamiseen ja luontaisille vahvuuksille perustuva yrittäjyys on kehittämisen painopisteenä. Kunnan elinkeinopoliittinen päätöksenteko on nopeaa ja laadukasta ja kunnassa vallitsee positiivinen ja kehittämiseen panostava ilmapiiri.

Ilomantsin kunta tarjoaa laadukkaat ja riittävät kunnalliset peruspalvelut sekä toimivan asuin- ja elinympäristön pitäen kuntatalouden kunnossa.

3. Elinkeinopolitiikan toimintaperiaatteet ja lähtökohdat

3.1 Yleistä

Kunta toimii yrittäjyyttä tukevasti ja kannustavasti. Kunnallisessa päätöksenteossa edistetään yrittäjyyttä ja pyritään tunnistamaan elinkeinoelämän tarpeita, jota yrittäjät omalla toiminnallaan tukevat. Yrittäjien ja kunnan suhteet pidetään avoimina ja luottamuksellisina. Kaikkia yrittäjiä kohdellaan tasapuolisesti samanlaisissa tapauksissa ja päätöksenteko tulee olla ennakoitavissa ja avointa. Kunta on tiedostanut elinkeinopolitiikan ja yrittäjyyden kunnan kivijalkana.

Kunta ja yrittäjät pitävät yllä aktiivista vuorovaikutusta molemmin puolin yhteisillä tapaamisilla kunnanhallituksen, elinkeinojaoston ja yrittäjyhdistyksen hallituksen kanssa, sekä tapaamiset viranhaltijoiden ja yrittäjien kesken.

Tarjotaan neuvonta- ja ohjaus-palveluja yrityksen tarpeista lähtien, mm. rahoitus- ja koulutusmahdollisuuksista, hankerahoituksista, yms. ja tukemalla yritystoimintaa sopivin toimenpitein. Yritysten tilatarpeisiin reagoidaan tarvittaessa nopeasti.

Elinkeinopolitiikan ensisijainen tehtävä on edistää elinkeino- ja yritystoimintaa. Elinkeinopolitiikan onnistuminen on kunnan menestymisen edellytys. Onnistuminen edellyttää alueen yritysten, kunnan, aluetta kehittävien yhteisöjen ja toimijoiden sekä alueen asukkaiden hyvää yhteistyötä ja yhteistä näkemystä kehittämisen painopisteistä ja suunnasta.

Elinkeinopolitiikan keskeinen tavoite on hillitä väestön vähenemistä, synnyttää uusia työpaikkoja ja säilyttää entisiä mahdollisimman hyvin. Kehittämistoimenpiteet suunnataan erityisesti painopisteeksi valittujen toimialojen kehittämiseen.

Kunnan kilpailukyky riippuu yhä enemmän sen kyvystä tarjota yrityksille hyvä osaamisympäristö ja osaavaa työvoimaa.

Kunta on liittynyt Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy:n osakkaaksi vuoden 2005 alusta. Yhtiö toimii seudullisten yrityspalveluiden vastuuorganisaationa Joensuun seudulla. Yhtiö palvelee yrityksiä korkeatasoisesti mm. lisä-

ten toimivien yritysten toimintaedellytyksiä ja keskinäistä yhteistyötä, kehittäen seudun vetovoimaisuutta ja kilpailukykyä, markkinoiden seudun osaamista ja vahvuuksia, käynnistää ja toteuttaa kehityshankkeita. Josekin yritysneuvoja on paikallisten yrittäjien tavoitettavissa työpisteen sijaitessa kunnanvirastolla.

Muita keskeisiä yhteistyötahoja elinkeinopalvelujen tarjoamisessa ovat Pohjois-Karjalan TE-keskus, Finnvera Oyj, Karelia Expert matkailupalvelu Oy, Pohjois-Karjalan Uusyrityskeskus ry, ProAgria Pohjois-Karjala ry, Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry, Ilomatsin Yrittäjät ry, Tekes Oy. Josek Oy:n ohella elinkeinopalveluja tarjoavat myös maaseutuasiamies ja kunnanjohtaja.

Kunta suunnittelee ja ylläpitää viihtyisiä ja toimivia asuin- ja vapaa-ajan alueita. Kunta kiinnittää huomiota olemassa olevan asuinympäristön viihtyisyyden kohoamiseen, johon myös yritykset sitoutuvat. Yhdyskuntarakentaminen toteutetaan yritysten tarpeet huomioiden.

Kunta sopeuttaa talouttaan ja toimintaansa vastaamaan toisaalta kysyntää ja sen muutoksia, toisaalta huomioidaan väestörakenteen muutoksen aiheuttamat toimenpiteet palveluiden tarjonnassa. Kuntatalous pidetään vakaalla pohjalla ja kunnan ylivelkaantumisen estetään järkevällä taloudenhoidolla.

3.2 Keskeiset toimialat

Bioenergia

- energiayhteistyön ylläpitäminen
- pellettituotantokapasiteetin lisääminen
- peltoenergiatuotannon lisääminen
- nestemäisten biopolttoaineiden tuotannon käynnistäminen
- polttotekniikan tutkiminen ja tuotekehittäminen
- tuotannon ja käytön koulutus

Metalli

- koulutetun työvoiman saannin varmistaminen
- alihankintayhteistyön verkostojen ylläpitäminen
- koulujen ja yritysten välisen yhteistyön käynnistäminen
- tuotekehitys- ja yhteistyöverkostojen ylläpito
- metsäteknologian kehittäminen ja valmistus

Matkailu

- matkailuyrittäjien yhteistyön edistäminen
- verkostojen kehittäminen
- paikallisuuden ja lähialuematkailun edistäminen
- tapahtumien järjestäminen
- uudet innovaatiot
- kansainvälistyminen

Kivi- ja kaivannaistoiminta

- Pampalo; valmiuden rakentaminen käynnistämiseksi
- Mustakivi, vuolukivi; jatketaan tutkimusta tavoitteena tuotantotoiminnan käynnistyminen

Hoivapalvelut

- hoivayrittäjyyden edistäminen
- sopivien toimitilojen kartoittaminen ja niiden markkinointi
- hyvinvointipalvelut

4. Elinkeinopolitiikan toteuttaminen

4.1 Yhteistyö ja verkottuminen

Kunta- ja seutukuntayhteistyö

Seutuyhteistyötä tiivistetään Joensuun seudun kanssa.

Ilomantsin kunta on osakkaana Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy:ssä, josta elinkeinopalvelut ostetaan. Osakkuus JOSEK:ssa mahdollistaa laajemman asiantuntijaorganisaation käytön kunnan elinkeinoasioita kehitettäessä.

Kunta on osakkaana Karelia Expert matkailupalvelu Oy:ssä, joka tuottaa matkailun neuvonta-, markkinointi-, myyntipalvelut sekä yhteydenpidon paikallisiin matkailualan yrittäjiin Ilomantsin kunnan alueelle. Yhtiön kautta haetaan yhteismarkkinointitietuja ilomantsilaisten matkailuyritysten markkinoinnissa.

Kunta on mukana Joensuun seudun aluekeskusohjelmassa.

Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälistä yhteistyötä ja kontakteja pyritään laajentamaan EU-alueelle. Kunnalla on yhteistyötä Venäjän-Karjalan Suojärven piirin keskushallinnon kanssa Haapovaaran rajanylityspaikan käytön laajentamiseksi palvelemaan elinkeinoelämää, matkailua ja tutkimustoimintaa.

Yhteydet yrittäjiin ja yrittäjäjärjestöihin

Kunnan elinkeinoasioista vastaavien henkilöiden ja yrittäjien tapaamiset tarpeen mukaan.

Kunnanhallituksen ja yrittäjäjyhdistyksen hallituksen säännölliset tapaamiset vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Elinkeinoasioista vastaavien henkilöiden osallistuminen yrittäjäjyhdistyksen hallituksen kokouksiin yhdistyksen hallituksen harkinnan mukaan.

Yrittäjät yhdessä kunnan kanssa laativat elinkeinopoliittisen ohjelman sekä seuraavat ohjelman toteutumista.

Tiedottaminen

Kunnan elinkeinopolitiikan asioista tiedottaa kunnanjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja tai kunnanvaltuuston puheenjohtaja. Yksittäisistä asioista voi tiedottaa asian valmistelija ja toimija, esimerkiksi yritysneuvoja ja maaseutu-asiamies.

Paikallislehti on keskeisessä asemassa tiedotettaessa kuntalaisille ja laajemmista asioista tiedotettaessa käytetään lisäksi maakuntalehteä.

Ulospäin suuntautuvassa viestinnässä kuntien viranhaltijat ja luottamuselimet ovat keskeisessä asemassa.

4.2 Elinkeinoelämän kehittäminen

Yritysilmast

Yrittäjien ja kunnan yhteisesiintymiset viestittävät positiivista ja avointa ilmapiiriä osapuolten kesken. Positiivisesta yritysilmapiiiristä ovat vastuussa niin kuntaorganisaatio kuin yrittäjät.

Hanketyö, projektit, yrittäjyyden edistäminen

Painopistealojen kehittymistä ja osaamiseen sekä luontaisiin vahvuuksiin perustuvaa yritystoimintaa tuetaan hankkeiden ja projektien avulla.

Kunnan roolina on edistää myös yritysten ja yhteisöjen kehittämishankkeiden käynnistymistä ja toteutumista. Kunta osallistuu tarvittaessa hankkeisiin ja projekteihin vaadittavalla kuntarahoitusosuudella.

Hankkeiden ja projektien avulla saadaan kunnan elinkeinojen kehittämiseen lisää sekä henkisiä, että aineellisia voimavaroja.

Tontti- ja toimitilapolitiikka

Keskeisin elinkeinopoliittinen väline on tonttien, toimitilojen ja kunnallistekniikan järjestäminen yrityksille. Kunta kaavoittaa riittävästi teollisuuden, palveluyritysten ja vähittäiskaupan tarpeisiin soveltuvaa maata huomioiden olemassa olevien yritysten laajennustarpeet. Kunta huolehtii kunnallistekniikan ajanmukaisuudesta ja siitä, että kunnallistekniikka vastaa yrittäjien tarpeita.

Kunta rakentaa tarvittaessa toimitilaa yrittäjien tarpeisiin lunastettavaksi tai vuokrattavaksi. Päätökset pyritään tekemään mahdollisimman nopeasti yrittäjien tarpeista lähtien.

Hinnoittelupolitiikka

Kunta noudattaa kaikkia tahoja tasapuolisesti koskevaa hinnoittelupolitiikkaa tarjoamissaan palveluissa. Tarvittaessa ja tapauskohtaisesti erikseen harkittaessa tuotantotilan, tontin tai kunnallisteknisen liittymän kustannusten osalta voidaan sopia siirtymävaiheesta tai muusta järjestelystä, jolla yritystä tuetaan sen käynnistyessä.

Kuntamarkkinointi

Jokainen kuntalainen ja yritys on kunnan markkinoija. Kuntaorganisaatio ja yritykset ovat avainasemassa kuntaimagon luojina.

Kunnan internetsivuja käytetään tehokkaasti kunnan markkinoinnissa.

Kunta osallistuu tapauskohtaisesti tarvittaessa yrittäjien kanssa messu-, markkinointi- ja muihin sellaisiin tilaisuuksiin.

Paikalliset hankinnat

Kunta edistää paikallista yritystoimintaa pyrkien tekemään hankintoja oman kunnan yrityksiltä ottaen kuitenkin huomioon hankintoja koskevat EU- ja kilpailuttamisnormit.

Kunnan hankinnoista vastaavien tulee huolehtia siitä, että paikallisilta yrittäjiltä pyydetään tarjoukset hankinnoista mahdollisuuksien mukaan.

4.3 Elinkeinopolitiikan resurssit

Yritysneuvonta

Varsinainen yritysneuvonta toteutetaan JOSEK Oy:n toimesta. Yritysneuvojan työpiste sijaitsee kunnanvirastolla. Myös kunnan oma henkilöstö, kunnanjohtaja ja maaseutuasiamies, osallistuvat yritysten neuvontaan ja palvelutuotantoon.

Yritysten kehittämishankkeiden rahoitus

Yritysten kehittymistä tuetaan ohjaamalla yritystä käynnistämään yrityksen oma hanke tai tarvittaessa tekemään yhdessä yrityksen kanssa erillinen hanke tai projekti, johon haetaan ulkopuolinen rahoitus. Kunta varaa vuosittain määrärahan LEADER –rahoituksesta myönnettävien hankkeiden kuntarahoitusosuuteen.

Myös EU- ja kansallisen rahoituksen kautta rahoitettavien hankkeiden kuntarahoitukseen varataan vuosittain määräraha. Näihin hankkeisiin mukaan lähtemisestä ja kuntarahoitusosuudesta tekee päätöksen kunnanhallitus.

Elinkeinoasioiden päätöksenteko

Elinkeinoasioiden päätöksenteko sekä tulosten ja tavoitteiden arviointi tapahtuu kunnanhallituksessa ja valtuustossa. Kunnanhallitus päättää yritystoimintaan liittyvät asiat, paitsi niistä asioista, jotka kuuluvat kullekin hallintokunnalle. Elinkeinoasioiden valmistelua varten kunnanhallitus on nimennyt elinkeinojooston, jonka esittelijänä toimii kunnanjohtaja ja pöytäkirjanpitäjänä yritysasiamies.

Elinkeino-ohjelmatyön ylläpito, tiedotus ja seuranta

Tämä elinkeino-ohjelma päivitetään kerran valtuustokaudessa. Seurantaan varten luodaan lomake, johon elinkeinopoliittisen ohjelman keskeisimmät asiat kirjataan säännöllistä tarkistamista varten. Elinkeinojaosto vastaa seurannan ajantasalla pysymisestä. Yrittäjähdistys seuraa ohjelman toteutumista aktiivisesti.

4.4 Elinkeinotuet

Avustukset

Yritysavustuksiin varataan kunnan talousarviossa vuosittain määräraha. Avustettaessa yrityksiä tulee niitä kohdella tasapuolisesti. Avustus kohden-netaan yrityksiin, joilla on edellytyksiä kannattavaan yritystoimintaan.

Olemassa olevan yritystoiminnan normaaleihin ylläpitoinvestointeihin tai käyttöpääomatarpeisiin elinkeinopoliittisia avustuksia ei myönnetä.

Toiminta-avustukset:

Kunkin vuoden talousarviossa elinkeinotoiminnan tukemiseen varattujen määrärahojen puitteissa myönnettävät tukimuodot kunnassa toimiville ja uusille aloittaville enintään 5 työntekijää (yrittäjä mukaan lukien) työllistävälle yrityksille, mikäli yrittäjällä ei ole mahdollisuutta saada ko. tarkoitukseen tukea/avustusta muista lähteistä.:

1. Yrittäjän toimialaan liittyvistä koulutuskustannusten kurssi-/ koulutusmaksuista 50 %, enintään 500 euroa/vuosi.
2. Yrityksen kehittämiskonsultointikustannuksista 50 %, enintään 600 euroa/vuosi, mikäli rahoitusta ei ole mahdollisuutta saada/saatu muista lähteistä.
3. Patentointi- ja tuotesuojauskustannuksista 50 %, enintään 800 euroa/ kerta, mikäli patentti on hyödynnettävissä Ilomantsissa.
4. Yritysten opasteiden ja opastekylttien kustannuksista 50 %, enintään 500 euroa.
5. Ilomantsiin perustettavien uusien yritysten tai Ilomantsiin siirtyvien yritysten kaupparekisterin käsittelymaksusta 50%, enintään 200 €.

Avustusta on haettava kirjallisesti. Avustus maksetaan jälkikäteen ja hakemukseen on liitettävä kuittijäljennökset suoritetuista maksuista ja/tai muut tositteet toimenpiteen toteutumisesta.

Muita yksittäisiä avustuksia ja yritystukia voidaan yksittäistapauksissa myöntää sellaisiin yrityshankkeisiin, jotka laajentavat tai kehittävät olemassa olevaa yritystoimintaa tai käynnistävät kokonaan uuden yritystoiminnan muodon ja

luovat uusia työpaikkoja tai säilyttävät vanhoja. Tuki ei saa vääristää kilpailua paikkakunnalla.

Yrityslainojen takaukset ja lainat

Kunta ei myönnä lainojen takauksia eikä lainoja.

Palkitsemiset ja huomioimiset

Kunta huomioi yritysten julkiset merkkipäivät ja uuden yrityksen aloittamisen kunnan tervehdyksellä.